

Ուէլտըն եպիսկոպոսը, Մանչէստրի մայր եկեղեցու աւագերէցը, 80-ամեայ մի առոյգ եպիսկոպոս է, յայտնի հասարակական գործիչ և տարիներով պայքարել է հայկական դատի օգտին:

Արեակ Սամբուսեան

«Հորիզոն»

ՖՐԱՆՍԻԱՅԻՆ ԵՐԻ ԿՈԶԸ ՀԱՅԵՐԻՆ,

ՆՊԱՍՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ.

Փարիզարեակ անուանի ֆրանսիացիներ իրենց ստորագրութեամբ հետևեալ կոչը ուղղած են բոլոր ֆրանսիացիներին, թշուա հայերին օգնութեան համակուհամար. —

«Յայտնի է, որ հայերը որոշ ծրագրի մը համեմատ կը կոտորուին թիւրք կառավարութեան հրամանով, որ Ապաիւլ Համիտի ձեռնարկը կը շարունակէ անգթութեան աւելի վարպետ ձեւերով:

Երկու հարիւր յիսուն հազարէն աւելի հայեր, որոնց մէջ խիստ շատ որբեր կան, մահէն խուսափելու համար ստիպուեցան Ռուսիա դադթել: Անոնք այսօր ծանրացած են Կովկասի հայերին վրայ և հակառակ ուստ իշխանութիւնների բարի կամեցողութեան, իրենց վիճակը շատ խախուտ է: Օրական հարիւրաւորներ կը մեռնին:

Վերջապէս բոնի մահէն կը փախչին թշուառութեան և քաղցի երեսէն դանդաղ կերպով մեռնելու համար միայն:

Արդէն Անդլիայի մէջ կազմուած է մարմին մը, օգնութիւն դրկելու համար գաղթական հայերին: Ֆրանսիան չկրնար անտարբեր մնալ. ան. ալ պիտի ապացուցանէ անգամ մը ևս իր աւանդական առատաձեռնութիւնը, իսկոյն օգնութեան համակուծ հալածուած ժողովրդի մը դժբաղդ վերապրողներին:

Պիտի շանանք նոյնպէս օգնութիւն հասցնել անոնց,

որ Թիւրքիայէն դուրս ելնել չկրնալով հանդերձ խուսափած են մէթոսիկ բնաջնջումէ մը»:

Այս կոչը ստորագրւած է հետևեալներէն.

Անարայ ժրանս, Վիգոր Պէրար, Ֆէրսինան Պիսսոն, Ժ. Գլէմանսօ, Ֆէրսինան Հէրօլս, Կիւսսաւ Երվէ, Ժերակոսական Տ'էթուրնէլ Տը Գոնսդան, ժրանսական Գոլէնի պրօֆէսէօր Ա. Մէյլէ, Փարիզի քաղաքապետական խորհրդի նախագահ Ասքիէն Միհուառ, Տիկին Մէնար Տօրիան, Երեսփոխաններ՝ Մարսէլ Գաւէն, Ա. Կալի, ժրանփին-Պույետօն, Ժան Լըրօլ, Ժօրժ Լէյկէ, Ժան Լոնկէ, Մարիուս Մոդէ, Ժազ Փիու եւ այլն:

(«Արմէնիա»)

ՎԱՆԻ ՇՐՋԱՆԻ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ.

Վանի շրջանի Յուլիսեան մեծ գաղթի ժամանակ մեծ շափով փնասուել են վանքերի և եկեղեցիների թանկագին եկեղեցական անօթները, իրերն և ձեռագրերը, որոնցից շատերը ենթարկուել են մութ անձանց ձեռքով թալանի և ոչնչացման: Իւր ժամանակին Վեհափառ Կաթողիկոսի կողմից կարգադրութիւն է եղել կարևոր իրերը և ձեռագրերը փոխադրել ս. էջմիածին, և այդպէս էլ արուած է — ձեռագրերի և իրեղէնների որոշ մասը վանքերից և եկեղեցիներից փոխադրուած են արդէն ս. էջմիածին, որոնց ցուցակը կը հրատարակուի «Արարատ»ում:

Միւս կողմից Պետրոգրադի Շեմարանն ևս կարգադրել է ազատել այդ հստակեցումները պատահական կորստից և այդ նպատակով ուղարկել է Կովկասեան պատերազմաբեմը և յատկապէս Վանի շրջանը պ. Սմբատ Տէր Աւետիսեանին որոշ հրահանգներով:

Պրն. Տէր Աւետիսեանը այդ առթիւ գրում է Վեհափառի Դիւանապետին հետևեալը: «Դիտութեան Շեմարանի որոշ-